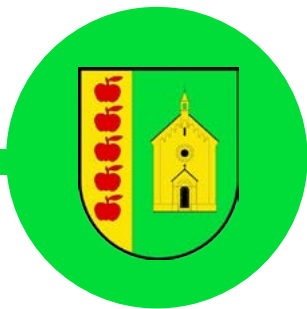

časáček

časopis obce Dolany u Jaroměře

Čáslavky

Dolany

Krabčice

Sebuč

Svinišťany

Slovo starosty

Vážení a milí spoluobčané,

Na začátku svého slova jsem byl rozhodnutý vyhnout se tématu války na Ukrajině, které dnes a denně sledujeme v médiích. Ale je to tak silné téma, které nelze upozadit. Mám jej v hlavě. Nesmírně se mne tato událost dotkla a nemohu ji opomíjet. Je všude kolem nás a nelze danou situaci přehlédnout. Cítím bezmoc a vím, že jako jednotlivec s tím nic neudělám. Jednou z cest jak pomoci lidem zasaženým touto, pro nás nezažitou zkušeností, je přispět finančními nebo věcnými dary do sbírky a pomoci tak lidem, kteří prchají před vojenskou agresí. Děkuji za toleranci a pochopení vůči těm, kteří utekli do naší země před válkou. S některými se můžeme setkat i v naší obci.

Ale nemůžeme se jen trápit konfliktem a zapomínat tím na radosti kolem nás. Je velmi důležité užívat si i v takto vypjatých situacích každého dne. Blíží se jaro, Velikonoce, čarodějnice, grilování. To znamená posezení s rodinou či přáteli doma nebo v restauracích. Návštěvy kulturních akcí, kina či divadla, vychutnání si sportovních událostí - a to vše bez jakýchkoliv omezení.

V minulých vydáních Časáčku jsem sliboval informace kolem plánovaného budování vodovodu. V současné době máme platné stavební povolení k odběru podzemních vod za účelem zásobování obyvatelstva pitnou vodou a stavební povolení na vybudování vodovodu včetně přípojek po veřejné části. Jedná se o soubor staveb, vodovodní řady, vodojem, vodní zdroj, technologie ATS (automatická tlaková stanice) pro úpravu a transport vody. Celá akce nese název „Zásobování vodou obcí Dolany, Časlavky, Svinišťany, Krabčice a Sebuč“. Proběhlo také výběrové řízení na zhotovitele celé stavby. Vítězem se stala „Společnost DOLANY“, kterou tvoří: Stavoka Kosice, a.s. („vedoucí člen společnosti“) a VPK Suchý s.r.o. Máme zajištěn Technický dozor investora včetně koordinátora BOŽP. V současné době probíhá výběr banky, která poskytne obci úvěr a financování celé akce, která vy-

jde v součtu všech nákladů přes 100 milionů korun. Čeká nás náročný úkol, ale všichni si uvědomujeme důležitost a potřebu vodovodu v našich obcích. Jediné, co v současné době celou akci posouvá je vyhlášení výzvy Státního fondu životního prostředí ČR (SFŽP) na dotaci, bez které není obec schopna tuto stavbu realizovat. Výzva měla vyjít již v dubnu, ale byla posunuta na červenec. V případě akceptace naší žádosti může trvat i několik měsíců, než dojde k rozhodnutí přidělení dotace. Budeme věřit, že výzvu SFŽP uskuteční a my budeme moci co nejdříve zahájit stavbu. Než se začne budovat vodovodní řád v obcích, budete včas informováni a seznámeni kudy povede trasa. Dále bude nutné zahájit práce na projektové dokumentaci pro přípojky po soukromých částech, tj. kudy povede jednotlivé napojení nemovitostí. Projektanti vás budou kontaktovat, protože budou potřebovat vaše odsouhlasení trasy napojení. Veškeré náklady na pořízení projektu pro vaše přípojky bude hradit obec. Tyto kroky vedou k tomu, aby mohlo být co nejdříve po vybudování vodovodu provedeno napojení domácností na zdroj pitné vody, která ve vašich studnách pomalu ubývá.

Jak jste si asi všimli, tak v obci Dolany bylo instalováno měření úsekové rychlosti. Jsou to sety systému v majetku ŘSD ČR, které jsou používány v rámci modernizovaných úseků silnic. Od prvních dnů bylo znát zpomalení rychlosti v obci. To bylo hlavním záměrem umístění těchto radarů. Dále bezpečněji se vyjíždí nejen z křižovek, ale i ze sjezdů od nemovitostí. Jezděte pomalu a bezpečně, ať nepřispíváte do státní kasy.

Setkání DVD, tentokrát v Dolanech u Pardubic

Začátkem dubna proběhne pracovní setkání zástupců obcí Dolan, kde se mimo jiné probere program setkání dolaňáků, které již dva roky nebylo. Termín letošního setkání je naplánován na sobotu 12. června do Dolan u Pardubic. Protože to máme skoro za humny, doufám, že se této akce zúčastníte. Kdo bude chtít, může jet již od pátku a kdo bude chtít, může jet na kole či koloběžce. Spaní ve stanech. Věci vám dovezeme. Tak oprašte zelená trika a vyražte se setkat s dolaňáky či reprezentovat naši obec. Sledujte internetové stránky obce a vývěsky, kde budeme o akci Dolany v Dolanech informovat.

Jiří Plšek
starosta obce Dolany

**DOLANY
U PARDUBIC**

12. června 2022

Slovo šéfredaktorky časopisu

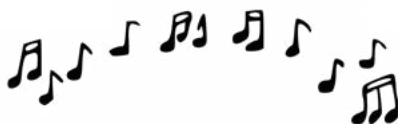

Vážení spoluobčané, čtenáři Časáčku,

jsem z celého srdce ráda, že vám do vašich domovů zaměstnanci naší Obce doručili jeho nové číslo, první číslo dalšího ročníku. Jsem tomu ráda, neboť si v Časáčku můžete listovat a číst beze strachu a obav o svůj život a život svých blízkých. Jsem ráda, že jsme toto číslo v redakční radě pro vás mohli v klidu a bezpečí připravit a zařídit jeho vydání. Neboť je stále pravdivý a dnes – k lítosti nás všech – i aktuální výrok starověkého antického řečníka Cicera: „Když mluví zbraně, mlčí múzy.“

Milí spoluobčané, z celého srdce vám přeji stávající dny a měsíce prožité v relativním klidu, dny a měsíce prožité s pocitem bezpečí uprostřed rodiny a s dobrými přáteli.

Blanka Dvořáčková

Kam a kdy zasílat své příspěvky

Své příspěvky, fotografie o dění v obci či akci můžete zasílat do Časáčku na adresu: zpravodaj@dolany-na.cz nebo psané rukou předat šéfredaktorce časopisu.

Pro dodání příspěvků dodržujte, prosím, níže uvedené termíny. Pro 2/2022 se jedná o termín 17. 6. - 3/2022 se bude uzavírat 16. 9. a zimní číslo 4/2021 uzavíráme 9. 12. 2022. Články po termínu uzávěrky budou vytištěny až v čísle následujícím.

*Jménem redakční rady vám děkuje
Blanka Dvořáčková a Lenka Piechová.*

Časopis číslo 1/2022 byl vydán 23. 3. 2022

Autoři a zdroje textového/obrazového materiálu

Autoři textů, fotografií či obrazového materiálu jsou uvedeny pod jednotlivými články. Pokud byly pro článek využity zdroje, jsou taktéž uvedeny pod článkem. Neoznačený ilustrativní obrazový materiál je čerpán z webové stránky Pixabay. Jedná se o mezinárodní stránku pro publikování fotek, vektorů či ilustrací, které je možné využívat zdarma a bez autorského odkazu.

Redakce časopisu

Šéfredaktor: PaedDr. Blanka Dvořáčková

Redakční rada: Lucie Kudrnáčková, Veronika Lemberková, Mgr. Lenka Piechová, Jiří Plšek, Olga Procházková
Grafické zpracování: Mgr. Lenka Piechová

Kontakt: zpravodaj@dolany-na.cz nebo adresa: Obec Dolany, Dolany 32, Dolany 552 01

Tisk: Tiskárna Design-Print, Žižkova 816, Náchod

Časopis vydává obec Dolany. Čtvrtletník. Zdarma.

Poděkování za Tříkrálovou sbírku 2022

Velké poděkování vám všem, kteří jste přispěli a podpořili letošní Tříkrálovou sbírku, největší dobrovolnickou akci Charity ČR.

Díky všem dárcům, kteří otevřeli své domovy koledníkům a přispěli do sbírky. Tříkrálovou sbírku v Dolanech organizoval tým z Domova sv. Josefa v Žirči – Mgr. Marie Paclíková a Jitka Holcová poprvé. Přestože sbírka neměla v Dolanech tradici, podařilo se koledníkům vybrat více než 17 tisíc korun. Výtěžek je věnován Domovu sv. Josefa v Žirči u Dvora Králové na rekonstrukci sociálního zařízení pokojů klientů zdravotního oddělení.

Velké díky patří koledníkům, kteří krásně zpívali a přinesli lidem požehnání. V Dolanech přály nový rok Liliána Soukupová, Veronika Štěrbová a Rozárka Sedláčková. V Čáslavkách koledovala trojice Klárka Sedláčková, Nela Válková a Veronika Bugalová. Nejdelší cestu za koledou však urazili koledníci ve Svinišťanech a Krabčicích Oliver a Adam Procházkovi a Amálka Kučerová společně s Olgou Procházkovou, Lucií Kučerovou a Radkou Kábrtovou.

Děkuji paní ředitelce školy a školky Mgr. Marii Matějkové, že mi pomohla získat tak skvělé koledníky pro Dolany a Čáslavky. Zároveň nesmím zapomenout poděkovat Jirkovi Plškovi, že se pro Tříkrálovou sbírku nadchnul a sbírku zorganizoval v Krabčicích a Svinišťanech.

Děkuji vám všem, kteří jste finančně podpořili potřebné a všem, kteří jste věnovali svůj čas a energii pro dobrou věc. Těším se na příští Tříkrálovou sbírku 2023.

Jitka Ottová

Šťěstí a zdraví vinšovali nám

a přinesli k nám do domu radost, která se zapísala do našich srdcí...

Vy tři králové, děkujeme za váš krásný zpěv a vinšování. Děkujeme i vašim maminkám, které vás doprovázely. Ve Svinišťanech žiji od svého narození a vy jste za ta léta zazpívali a popřáli u našich dveří poprvé. Přejeme sobě i vám, aby kouzlo vašeho vystoupení ozdobilo do dalších týdnů úsměvem tváře těch obyvatel Obce, u jejichž dveří jste zazpívali.

Blanka a Ladislav Dvořáčkovi

Tradice svátku Tří králů

Tříkrálový svátek je spojen s biblickou legendou starší než dva tisíce let. Tehdy přišli z Východu do Jeruzaléma ke králi Herodotovi tři mudrci a ptali se na cestu k narozenému židovskému králi, kterému nesli dary. Král Herodes mudrce poslal do Betléma. Cestu k narozenému Ježíškovi ukazovala jasná betlémská hvězda. Když mudrci dorazili do Betléma, poklonili se malému Ježíškovi v jesličkách a obdarovali jej zlatem, kadidlem a myrhou. Jména mudrců nebyla po dlouhá staletí známa. Teprve v 5. století našeho letopočtu se z mudrců stali králové: Kašpar, Melichar a Baltazar.

Celé dlouhé generace chodily chudé děti převlečené za biblické Tři krále kolem stavení od stavení a zpívaly u dveří, aby si vykoledovaly jídlo na zimu. Ve druhé polovině 20. století se z našich vesnic a měst tato tradice vytrácí. Až od roku 2000 u dveří domů zpívají dětští koledníci, na hlavě královské čepice s iniciálami K + M + B. Kašpar spolu s Melicharem a Baltazarem ve Tříkrálové sbírce vybírají od dobrovolných dárců peníze pro potřebné lidi. Nade dveře domů a bytů svěcenou křídou napíší své iniciály spolu s rokem, který právě nastal. „Nejsou to patrně počáteční písmena jmen „Tři králů“: Kašpar, Melichar a Baltazar, jak se lidově traduje, nýbrž zkratka latinského „Christus mansionem benedicat – Kristus žehnej tomuto příbytku.“

Autor: Albrecht Dürer – zwFGJLYuIszRRw at Google Arts & Culture, Volné dílo, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=13508292>

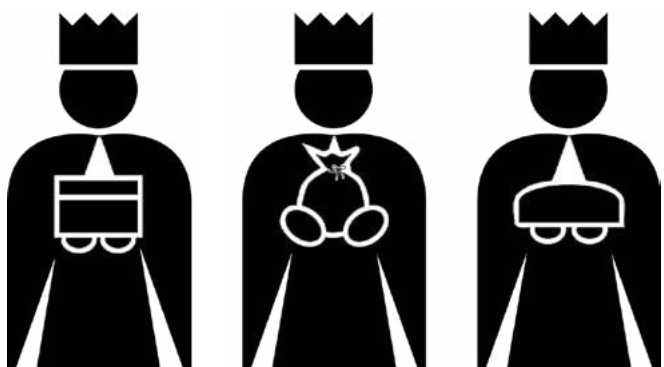
Tři křížky za písmeny (K+M+B+) přitom nejsou znaménky plus, ale symbolizují Nejsvětější trojici – tzn. Otce, Syna a Ducha Svatého.“¹⁾

Vedle Tříkrálové sbírky se 6. ledna udržují staré zvyky. Jedná se například o věštění délky života pomocí zapálených svíček. Pevné zdraví si v kalendářním roce můžete zajistit ponořením celého těla do ledové vody v potoce nebo vypijte nalačno posvěcenou vodu z kostela.

Ke svátku Tří králů se váží i lidové pranostiky: „Je-li na Tři krále větrno, bude úrodné. Bude-li na tři krále mnoho hvězd, urodí se mnoho brambor. Trpět-li se hvězdy tu noc před Třemi králi, rodí se hojně bílí beránci.“²⁾

text Blanka Dvořáčková

/ Zdroj: Novinky.cz, Tradice svátku Tří králů, 5.1.2018, citace tamtéž <https://www.irozhlaz.cz...> Historie /

Svoz nebezpečného a objemného odpadu

Firma Marius Pedersen provede v sobotu dne 26. 3. 2022 ve vaší obci mobilní svoz nebezpečných a objemných odpadů.

Marius Pedersen

26. 3. 2022

Stanoviště:

Čáslavky (náves)	8.00 – 8.15 hod.
Dolany (ve vsi u kontejnerů)	8.25 – 8.40 hod.
Krabčice (náves)	8.50 – 9.05 hod.
Sebuč (u Kultů čp. 14)	9.15 – 9.25 hod.
Svinišťany (náves - kontejnery)	9.35 – 9.50 hod.

Vybírané nebezpečné odpady:

oleje nebo tuky, barvy, lepidla, pryskyřice, rozpouštědla, kyseliny, hydroxidy, fotochemikálie, detergenty, odmašťovací prostředky, staré léky, pesticidy, akumulátory (i plné)

Další odpady, které odebereme:

pneumatiky (osobní automobil), monočlánky, elektropřístroje - radija, vysavače, pračky, sporáky, atd., ledničky, mrazničky, televizory, zářivky, výbojky

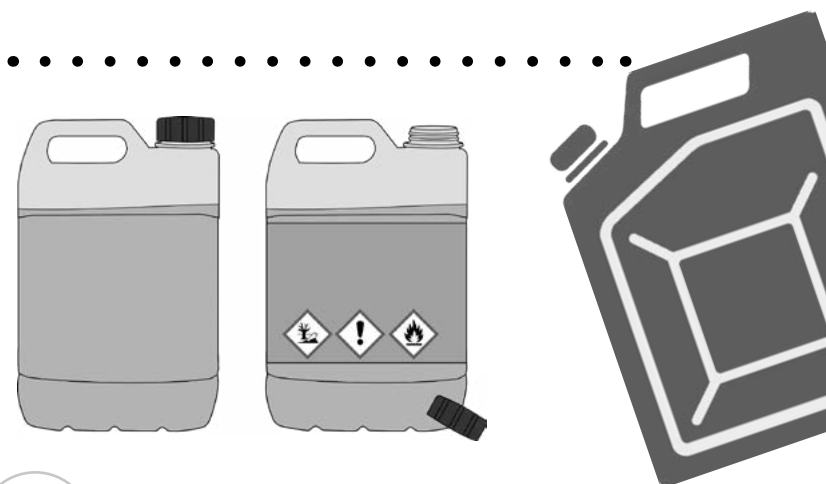
Ledničky, mrazničky, televizory, monitory, ostatní elektropřístroje, monočlánky a zářivky budou odebírány ne jako odpad, ale na zpětný odběr. Proto je nepoškozujte a neodebírejte žádné součásti.

Mobilní svoz objemných odpadů:

nábytek, matrace, linolea, koberce, dřevotřísky, kočárky, objemné hračky, sportovní potřeby (lyže...)

Odpady nenechávejte na stanovišti bez dozoru! Vyčkejte našeho příjezdu! Odložené odpady nebudou odvezeny, ale budou ponechány na místě!

tel.: 494 629 050 fax: 494 629 070

Odpadové hospodářství v naší obci

Vážení spoluobčané,

připravili jsme pro vás informace týkající se odpadového hospodářství v naší obci.

Třídění a likvidace komunálních odpadů

ZELENÉ KONTEJNERY NA SKLO

V obcích se nacházejí zelené kontejnery na sklo, kam patří sklo čiré i barevné.

ANO: nápojové lahve, tabulové sklo z oken a ze dveří, sklenice např. od zavařenin a rozbité skleničky.

NE: keramika a porcelán, autosklo, zrcadla, drátované sklo, zlacená a pokovená skla, varné a laboratorní sklo a sklokeramika.

ŽLUTÝ KONTEJNER NA PLAST / TETRAPAKT

ANO: folie, sáčky, plastové tašky, sešlápnuté PET lahve, kelímky, balící folie a další výrobky z plastů, nápojové kartony.

NE: obaly od žiravin, barev, a jiných nebezpečných látek, podlahové krytiny, novodurové trubky, plechovky od barev a jiných nebezpečných látek, tlakové nádoby.

MODRÝ KONTEJNER NA PAPÍR

ANO: časopisy, noviny, sešity, krabice, papírové obaly, lepenka, knihy bez vazby.

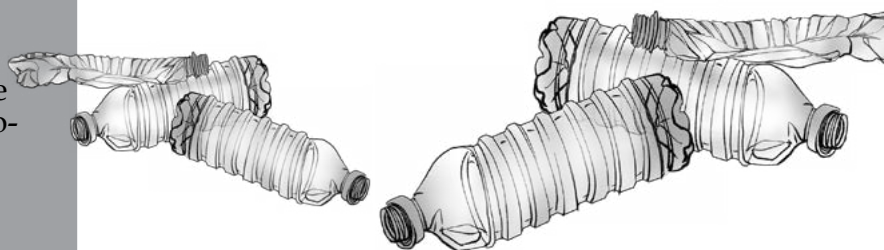
NE: uhlový, mastný nebo jakkoliv znečištěný papír, termopapír.

ČERNÉ KONTEJNERY NA KOV / popelnice

ANO : plechovky od potravin, nápojové plechovky, drobné kovové předměty z domácnosti.

NE : plechovky od barev a jiných nebezpečných látek, tlakové nádoby.

TEXTIL

Kontejner je určen k druhotnému využití textilních materiálů. V Dolanech se nachází kontejner na textil od společnosti DIMATEX CZ spol. s r.o. na stanovišti u obecního úřadu.

Děkujeme všem občanům v obci, kteří využívají kontejnery na tříděný odpad a snaží se přispět k celkové snaze o maximální následnou recyklaci.

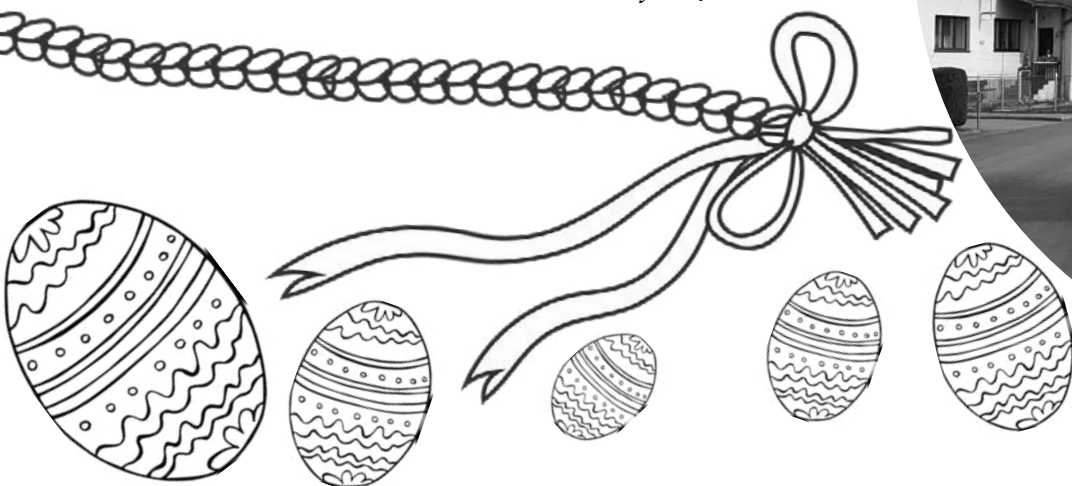
Jiří Škvrna - místostarosta Obce Dolany

Vrbové proutí na velikonoční pletení

Obec Dolany pro vás opět připravila vrbové proutí na velikonoční výzdobu a pletení pomlázek. Věřím, že koleda bude letos tak, jak má být. Toto proutí není tak napučené, protože je zavčas ořezáno a lépe se zpracovává. Pokud se vám budou zdát proutky proslhlé, tak je stačí přes noc namočit. Proutí můžete využít na výzdobu svých domovů. Zaměstnanci obce je pro vás ořezali a před velikonočními rozdělí a rozvezou po vesnicích. V Krabčicích jsou již u potoka pod lípou jako každý rok (viz obrázek). V Čáslavkách na návsi, v Dolanech u kaple a ve Svinišťanech na návsi před výdejnou obědů. Berte si jenom tolik, kolik spotřebujete. Ať se vám výrobky a výzdoba povede.

text a foto Jiří Plšek

životní jubilea

Naši oslavenci

Tak tu máme nový rok 2022 a s ním i novou partu oslavenců. Hned v lednu oslavil své krásné půlkulaté narozeniny pan **Jiří Vašátko z Čáslavek**, kterému je 75 let. Ve Svinišťanech oslavila krásné kulaté osmdesáté narozeniny paní **Alena Řeháková**.

V únoru měla již své 92. narozeniny paní **Jiřinka Beraňová z Dolan**. A 80. narozeniny také určitě náležitě oslavil pan **Josef Moravec ve Svinišťanech**.

Za sebe i za Obec Dolany přeji všem jubilantům a oslavencům hlavně pevné zdraví, hodně rodinné pohody a kupu radosti a štěstí.

Za Obec Dolany
Veronika Lemberková

Milé zastavení ve školce - aneb, co se u nás děje

Vážení čtenáři Časáčku,

jistě vás, stejně jako nás, těší náš vstup do nového roku, který byl doprovázen chutí a elánem. Zvláště některé děti měly elánu na rozdávání - to je známý "poprázdňinový efekt". První týden nového roku v mateřské škole jsme oslavovali příchod Tří králů. Měli jsme velkou radost, že se Tříkrálové sbírky v obci, v roli kolednice, zúčastnila i jedna naše holčička ze školky - Rozálka. Vykoledovala si perníkovou chaloupku, o kterou se podělila se všemi dětmi ve školce. To se pak člověk hned dme pýchou, jaké máme hodné děti. Samozřejmě, hlavní podíl na tom, jaké děti jsou, mají rodiče, ale kousek z jejich úspěchů i neúspěchů si vždy bereme k srdci i my, učitelky. A protože takových hodných dětí máme plnou mateřskou školu, nebojíme se je brát na výlety a zvat si do školky návštěvy. Víme totiž, že nám z ostudy kabát neušijí!

Hned na začátku ledna přijel do MŠ pan Polehňa se svým loutkovým divadélkem. Pár dní na to jsme se vydali do záchranné stanice v Jaroměři. Děti si prohlédly zvířata, kterým záchranná stanice skýtá dočasný či už bohužel trvalý domov. Dozvěděly se mnoho informací nejen o zvířatech, ale i o tom, jak chránit přírodu. V únoru jsme nikam nevyjeli, neboť byl program v MŠ přímo přeplněn - může se zdát, že

to není na škodu, nicméně i děti a paní učitelky v mateřských školách se řídí pravidly, které říkají, co se mají děti v průběhu roku učit, aby byly dostatečně připravené na školu, ale hlavně na život. A tak se musíme snažit o vyvážený režim - výlety, sranda, akce, ale i učení. Děti už moc dobře ví, že „Bez práce nejsou koláče“ a že „Učený z nebe nespadl“.

V únoru k nám přijela firma BUUK, která dětem poskytla materiál (dřevotřísku, filc...), ze kterého si děti s dopomocí vyrobily vlastní loutkové divadlo. Poté k nám hned třikrát přijela paní lektorka, která děti učila pracovat s optickým mikroskopem. Učila je o léčivých účincích bylin a v březnu jim dokonce pomohla vyrobit motýlka technikou suchého plstění z ovčího rouna.

V březnu jsme se vydali autobusem do Obřího akvária v Hradci Králové. Viděli jsme mnoho ryb, rybích koster, papoušky, želvy, rejnoky... To, co bylo viděno, se však někdy zdá v očích dětí jako méně podstatné a důležité, neboť největší zážitek mají vždy z cesty autobusem

Dny plné zábavy a objevování

a nejvíce se těší na svačinu, které se tentokrát dožadovaly už v Jaroměři. A při cestě zpět byl největším lákadlem výborný oběd, který na nás čekal v naší školní jídelně.

Mateřská škola pro děti v únoru připravila maškarní bál. Maminka našeho Kubíka paním učitelkám půjčila tvořič na cukrovou vatu. Beruška, policista, Hermiona, dinosaurus, víly, Batmani, Spiderman, zemědělec, hawaiská tanečnice, plameňák, sněhuláček, Elza z Ledového království - těm všem cukrová vata v souhře s programem plným zábavných her vykouzli úsměv na tváři. Obecně jsme velmi vděční za všechny rodiče, kteří se aktivně zapojují do chodu mateřské školy. Ať je to šikovný tatínek, který nám pomáhá s drobnými opravami např. koloběžek nebo maminka, která nám zašívá pomůcky, které už mají "své" odžito.

Jsme rádi, že se hygienická pravidla v MŠ pomalu rozvolňují a i pro rodiče můžeme pořádat více akcí. První nás čeká již 7. dubna. Doufáme, že na Jarní tvoření přijdou všichni rodiče s dětmi. Kromě Jarního tvoření nás v jarních měsících čeká mnoho akcí. Plánujeme navštívit Ekofarmu Bošina, Mlýn Dřevíček, Zoopark ve Stěžerách. To vše až v květnu a červnu. V dubnu naši předškoláci půjdou k zápisu do naší základní školy. Budeme jim držet palce, aby se předvedly v tom nejlepším světle a aby na ten den vzpomínaly v dobrém i za několik let. V tomtéž měsíci čeká některé děti plavecký kurz, který bude trvat až do června. V předchozích letech jezdily na plavání pouze předškoláci, letos jsme se rozhodli, že dáme tu možnost i mladším dětem. Obě paní učitelky jsou velmi zvědavé, jak to půjde dětem tříletým a čtyřletým. Vůle a odvaha nám nechybí, a tak věříme, že: "Šťěstí přeje odvažným."

Za mateřskou školu Barbora Syrovátková

Tradiční košť kořaličky ve Svinišťanech

28. prosince se v místní chaloupce uskutečnil již tradiční košť pálenek. Po dvouleté pauze (vzhledem ke koronavirovým opatřením) se koštovalo a hodnotilo osm vzorků oficiálně pálené kořaličky. Třináct účastníků koštu hodnotilo vůni a chuť pálenky. Maximálně degustovaný vzorek mohl od jednotlivého hodnotitele získat celkem 10 bodů. Před vlastním zahájením koštu hodnotitelé složili slib:

Na své nejlepší svědomí a vědomí SLIBUJEME, že jako aktivní hodnotitelé tohoto koštu ovocných pálenek budeme přistupovat ke vzorkům čestně, odpovědně a s chutí.

Vzorky posoudíme až po vypití, nejsme rozhodnutí zvýhodňovat vlastní vzorky ani poškozovat vzorky lepší než svoje.

Zavazujeme se, že v žádném případě nepoškodíme tuto akci řečmi oplzlými, skutky nemravnými ani zratky osobními.

Nedopustíme, aby vyhynuly naše oblíbené ovocné stromy.

K tomu nám dopomáhej muška octová, kvasinka vinná a všichni páleničáři.

TAK KOŠTUJME!

Košť pálenek pro rok 2021

1. místo:	Ladislav Dvořáček	92 bodů
2. místo:	Vítězslav Vích	86 bodů
3. místo:	Josef Čáp	82 bodů

Vítězům blahopřejeme, páleničářům a hodnotitelům děkujeme za účast a těšíme se na košť v prosinci 2022!

text Blanka Dvořáčková

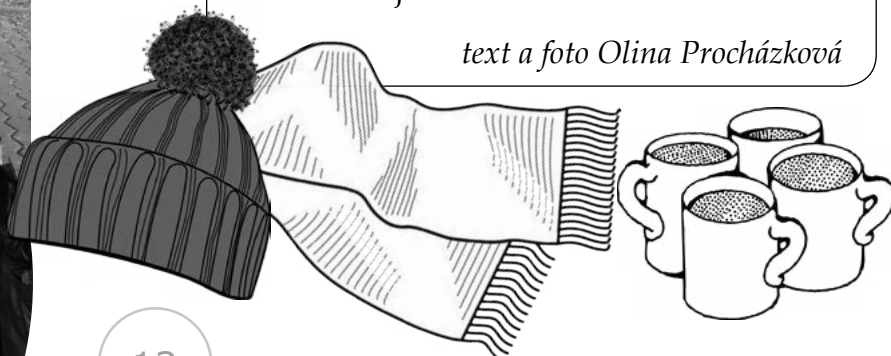

Únorové posezení v Krabčicích

Protože bylo před Vánocemi zrušeno tradiční rozsvěcení stromečku kvůli covidovým opatřením, sešli jsme se v Krabčicích na návsi až v sobotu 19. 2. 2022, abychom si sousedské setkání vynahradili. Celý čas se nesl v příjemné atmosféře společného setkání. Popovídali jsme si, popili svařák, ochutnali donesené občerstvení. Během našich společných chvil jsme také domluvili akce chystané na tento rok, jako např. sportovní den nebo pro děti cestu za pokladem. A je se na co těšit.

text a foto Olina Procházková

Masopust a zabíjačkové hody ve Svinišťanech

Masopustní období si naši předkové vždy hojně užívali. Bylo to období dobrého jídla, pití, veselí, karnevalových zábav a masopustních průvodů. Celé období začíná svátkem Tří králů a trvá měsíc a půl. Hlavními dny masopustu je tučný čtvrtek, spojený s pečením koblih, na čtvrtek pak navazuje masopustní neděle, pondělí a úterý. Popeleční středou končí období hojnosti a podle liturgického kalendáře se lidé připravovali a věřící i dnes připravují na Velikonoce. V posledních desetiletích se tradice masopustního veselí a průvodu masek v našich městech a velkých vesnicích oživila. S masopustem jsou spojené i zabíjačkové hody, lidově řečeno „zabíjačka.“ Ve Svinišťanech se poslední zabíjačka konala (vzhledem ke koronavirovým opatřením) v únoru 2020. Proto se všichni obyvatelé naší vesnice těšili na zabíjačkové hody, které 5. února zorganizovali a připravili místní hasiči. Mistr řeznický spolu s nadšenými dobrovolníky začali svoji práci ráno a šla jim pěkně od ruky! A že Svinišťanští nejsou žádní troškaři, masné chutné pokrmy se připravovaly ze dvou vepřů, kdy každý vážil 170 kg!

Masopustní sobota plná vynikajících pokrmů

V poledne se již v chaloupce podávala zabíjačková polévka zvaná „prdeláčka,“ voňavý ovárek, chutný prejt a kroupy. Masné dobroty se zapíjely točeným pivem a na trávení se podávala štamprlička kořaličky. Po obědě pan řezník s pomocníky zpracoval maso a prejtové. V kotli se uvařilo 167 jitrnic a 46 tlačenek. Třebaže letošní zabíjačkové hody měly komornější ráz, sešlo se v chaloupce 70 hostů. Nálada byla družná, vyprávělo se a smíchu bylo také dost až do večerních hodin.

Za hezkou masopustní sobotu, vynikající zabíjačkové pokrmy a příjemnou sousedskou atmosféru děkujeme panu řezníkovi Šnajdrovi, pořadatelům hodů a všem spoluobčanům, kteří řeznickému mistru pomáhali!

*text Blanka Dvořáčková, foto Veronika Morávková
/Zdroj: Veronika Morávková/*

Vynášení Moreny ze vsi

První jarní den, v neděli 20. 3. jsme se v Krabčicích opět sešli, abychom vynesli zimu a konečně přivítali jaro. Každá rodina si vyrobila svoji Morenu, a i přesto, že jedna byla hezčí než druhá, stejně všechny skončily v potoce. Ještě předtím jsme si společně zarecitovali báseň o vynášení zimy a pak, zpět na hřišti, jsme si zlatým klíčem odemkli to právě přicházející jaro.

text a foto Olina Procházková

Závody koloběžek poprvé v Dolanech

..... Kmen Tate Osmaka a Obec Dolany

pořádají pro všechny malé i velké závody koloběžek

DOLANSKÁ MÍLE

kdy?
pátek 1. 4. 2022
registrace od 15:00

kde?
start a cíl je v Dolanech
(spodní nová asfaltová cesta
– pod odbočkou
na Čáslavky)

kategorie

mladší žáci 7-9 let: start od 15:30 hod (1km)
žáci 10-12 let: start od 15:45 hod (1km)
kadeti 13-15 let: start od 16:00 hod (1km)
junioři 16-18 let: start od 16:15 hod (1 míle – 1,8km)
muži a ženy: od 16:15 hod (1 míle – 1,8km)
nejmladší děti do 6let: koloběžky a odrážedla na 300 a 500m - start v 16:40 hod

.....

Před startem je nutno se zaregistrovat. Registrace bude probíhat do startu kategorie. Trasu po nové asfaltce můžete jet na libovolné koloběžce (mimo elektrické). K dispozici budou koloběžky na půjčení. **Každý závodník bude mít helmu.** Závod se jede jako časovka jednotlivců. Čas se bude měřit pomocí čipů. **Vyhlášení výsledků cca v 17 hodin.** Jeden z vylosovaných závodníků získá novou koloběžku G6 značky Kostka.

Občerstvení zajištěno.
Pokud pojedete autem, jeďte přes Čáslavky do Dolan po spodní cestě, kde bude možno zaparkovat.

.....

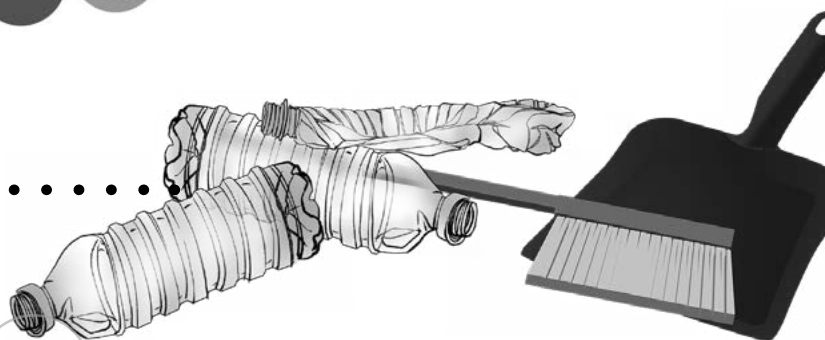
Dolaňáci se zase připojí k akci Uklidme Česko

Milovníci čisté přírody bez odpadků z různých částí Dolan opět vyrazí do terénu. V neděli **10. dubna** se nadšení dobrovolníci zase připojí k celonárodní akci Uklidme Česko. Dolaňáci se sejdou v 9 hodin ve sportovním areálu, kontaktní a „velící“ osobou tu bude tradičně Libor Veinfurter. Partu v Krábcích si „vezme do parády“ Radek Všetečka a ve Sviníšťanech bude „styčným důstojníkem“ Pepa Cipra. Pytle a rukavice jsou zajištěny, určitě je dobré mít pevnou obuv.

text Petr Záliš

Uklidme Česko

Uklidme Česko a Čarodějnice v naší obci

The poster is divided into two main sections. The top section, titled 'Uklidme Česko', features a cartoon illustration of two children, a boy and a girl, running towards a stylized town. The boy is holding a trash can. The text 'Uklidme Naši obec' is written in a large, bold font. Below this, the date '10. dubna 2022' is prominently displayed. The bottom section, titled 'Čarodějnice', features a cartoon illustration of a witch flying on a broom. The text 'Sejdeme se v 9 hodin na fotbalovém hřišti' is written in a large, bold font. Below this, the text 'Pytle a rukavice zajištěny, nezapomeňte na pevnou obuv!' is written. The bottom right corner contains contact information: 'p. Veinfurter 777 317 274' and 'www.UklidmeCesko.cz'. The bottom left corner contains logos for 'KB Nadace Jistota', 'EARNIGR', 'PENNY', 'SKODA', 'Coca-Cola', and 'EKOXOM'.

Uklidme Česko

Uklidme
Naši obec

10. dubna 2022

Na úklid zvou
Mimi & Liza

**Sejdeme se v 9 hodin
na fotbalovém hřišti**

Pytle a rukavice zajištěny,
nezapomeňte na pevnou obuv!

**p. Veinfurter
777 317 274**

www.UklidmeCesko.cz

Partneři akce

KB Nadace Jistota

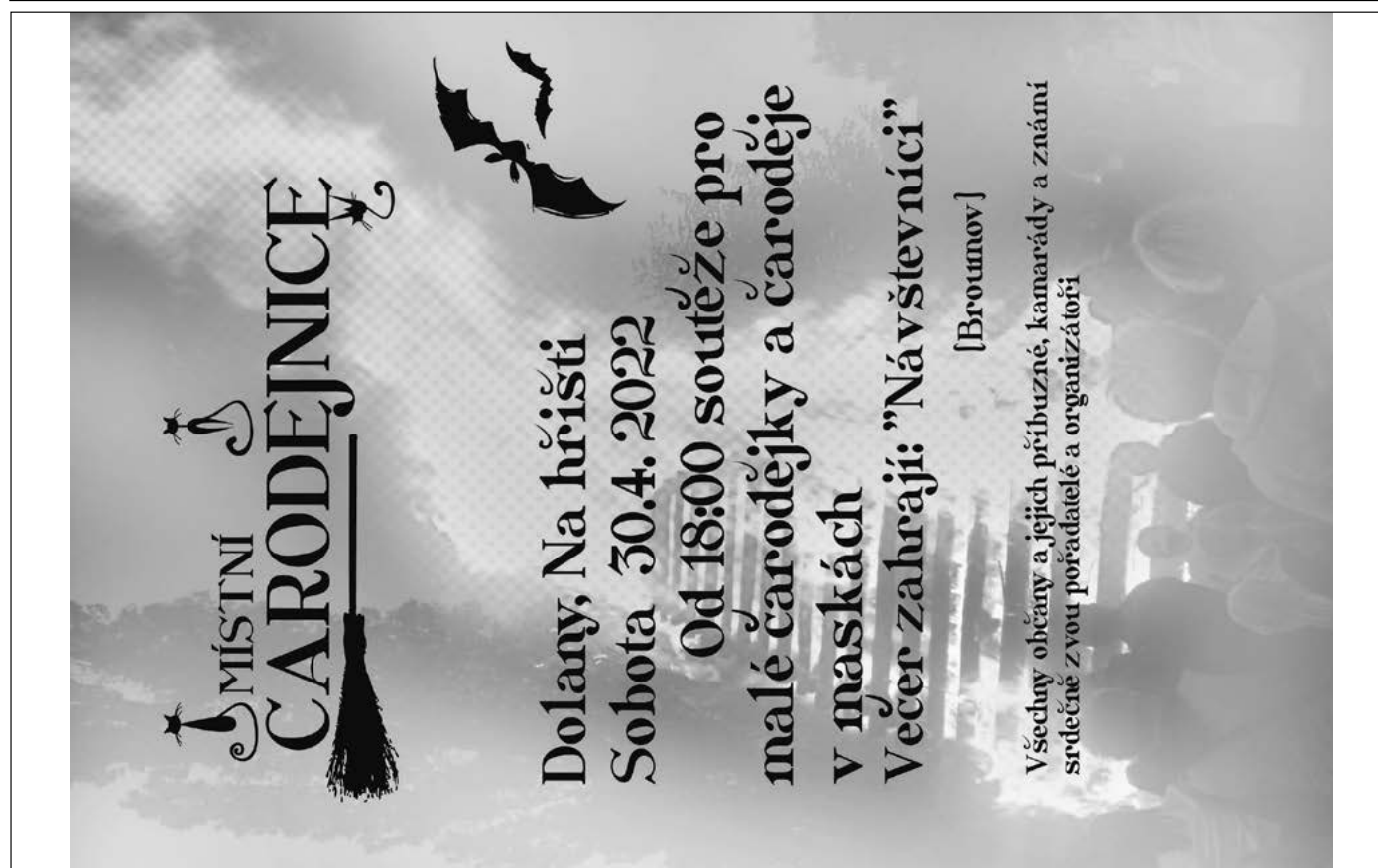
EARNIGR

PENNY

SKODA

Coca-Cola

EKOXOM

The poster features a stylized illustration of a witch flying on a broom against a cloudy sky. The text is arranged in a vertical layout. At the top, the title 'MÍSTNÍ ČARODĚJNICE' is written in a large, stylized font. Below this, the location 'Dolany, Na hřišti' and the date 'Sobota 30.4. 2022' are written. The main text reads 'Od 18:00 soutěže pro malé čarodějky a čaroděje v maskách' and 'Večer zahrají: "Návštěvníci" [Broumov]'. At the bottom, a short paragraph invites residents and their friends to the event.

MÍSTNÍ ČARODĚJNICE

Dolany, Na hřišti

Sobota 30.4. 2022

**Od 18:00 soutěže pro
malé čarodějky a čaroděje
v maskách**

Večer zahrají: "Návštěvníci"
[Broumov]

Všechny občany a jejich příbuzné, kamarády a známí
srdečně zvou pořadatelé a organizátoři

Dětský den v Dolanech nabídne spoustu atrakcí

U příležitosti Mezinárodního dne dětí se každoročně na různých místech republiky konají společenské nebo sportovní akce. Dolany nejsou výjimkou, oblíbený Dětský den se v obci už stává tradicí. Ten letošní se na hřišti uskuteční v **sobotu 4. června**. Pořadatelé z Tělovýchovné jednoty Dolany opět slibují zajímavá stanoviště, bohaté občerstvení i pestrý doprovodný program.

V prostoru dolanského sportovního areálu vše vypukne v 10 hodin. „Připravíme zase kolem dvaceti stanovišť. Děti budou opět sbírat razítka na hrací kartu. Odměn se dočkají na jednotlivých stanovištích a pak také v cíli, mohu slíbit, že se dostane na všechny účastníky,“ prozrazuje jeden z organizátorů Libor Veinfurter. Dětský den v Dolanech loni přilákal asi padesát dětí. Pořadatelé věří, že letošní účast bude minimálně obdobná. Doprovodný program obstarají například dobrovolní hasiči z Jezbin, kteří pro děti na trávník zase nastříkají pěnu. Připraven by měl být i skákací hrad.

Snažení malých sportovců bude vrcholit kolem 14. hodiny. Pak už se začne vše chystat na mistrovský zápas fotbalistů Dolany – Babí, který začne v 16 hodin. Po skončení fotbalu bude na hřišti následovat večerní posezení při hudbě.

Po celý den bude samozřejmě bohaté občerstvení čítající například párky v rohlíku, klobásy nebo kýtu na grilu. Ani letos nebude chybět vyhlášený kotlíkový guláš. „Upeču koláče, rohlíčky a když bude potřeba, tak i nějaké další dobroty,“ slibuje Ladka Jakoubková. Malí i velcí ze všech místních částí obce jsou opět srdečně zváni!

text a foto Petr Zálíš

Školení první pomoci a použití přístroje AED

V sobotu 29. 1. 2022 se členové JPO Dolany (Jiří Berger, Jiří Fendrych, Ladislav Karban a členky hasičského sboru Čáslavky a Dolany Anna Karbanová a Lucie Matoušová) zúčastnili školení první pomoci a použití přístroje AED. Školení probíhalo v hasičské zbrojnici ve Velichovkách. Školili nás Klára Hynková - záchranářka ze Zdravotní záchranné služby Jaromeř, Petr Šafář - záchranář z Báňské záchranné služby Odolov a Vladimír Mertlík - First respondent.

Školení mělo dvě části - teoretickou a praktickou. V teoretické části jsme probrali základy kardiopulmonální resuscitace (nepřímá masáž srdce) a postup resuscitace u novorozenců, dětí i dospělých. V praktické části nám školitelé předvedli správnou resuscitaci a následně i použití AED na figuríně. Poté jsme se rozdělili do skupin, kdy jsme si pod dohledem profesionála vyzkoušeli resuscitaci. Přístup školitelů byl velmi profesionální a měl velký přínos pro všechny zúčastněné. Odnesli jsme si tak mnoho zkušeností a praktických dovedností, které se nám budou v životě hodit.

..... text a foto Anna Karbanová

Trenér Josef Cipra: ze svatby už utíkat nechci

Fotbalisté Tělovýchovné jednoty Dolany se přes zimu pilně připravovali na jarní část sezony. V okresním přeboru Náchodska je čeká boj o záchranu. Trenérem dolanských fotbalistů je Josef Cipra. S fotbalem začínal na Babí, během své hráčské kariéry dokázal v dolanském dresu v mistrovských zápasech nasázet soupeřům úctyhodných 96 gólů! Pepa fotbalem žije, hráči si jeho poctivě připravované tréninky pochvalují. Pětatřicetiletého kouče jsme před začátkem jara vyzpovídali.

Pepo, máme za sebou zimní přípravu. Jak probíhala?

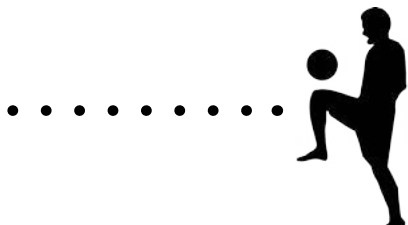
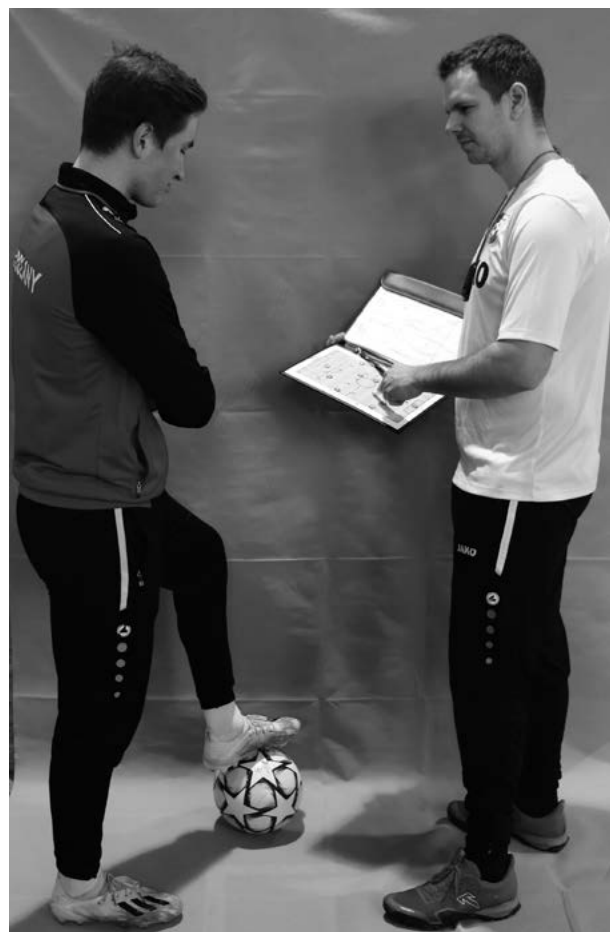
Zimní příprava proběhla téměř podle plánu. Z počátku nás trápila slabší docházka, ke konci přibývala zranění. Trénovali jsme jednou týdně v Jaroměři na umělé trávě, jelikož víkendy byly celkem plné.

Během přípravy na jaro náš tým sehrál přípravné zápasy. S kým jsme se utkali a jak jsme si vedli?

Odehráli jsme pět přátelských zápasů na umělé trávě a jeden v hale. Možná těch utkání bylo až moc, hrozí při nich riziko zranění, je to každopádně důvod k zamyšlení. Herní přípravu jsme zahájili zápasem v hale, Smiřicím hrajícím krajskou 1.B třídu jsme podlehlí 6:8. První venkovní zápas byl proti dorostu České Skalice, který jsme celkem jednoznačně zvládli 8:2. Poté jsme hráli opět proti Smiřicím, tentokrát již na venkovní hřišti. Toto byl náš asi nejpovedenější zápas a kdyby se nám podařilo v takto kvalitní sestavě scházet pravidelně, v okresním přeboru by nám málokdo konkuroval. Vyhráli jsme 5:3, i když nás bylo jen dvanáct. V dalších utkáních nás prověřily Libřice (3:5), Klamoš (3:3) a Mezilesí (6:5). Celkově jsme tedy přípravu výsledkově zvládli, naším největším soupeřem ale byla docházka a zranění. I to bylo důvodem, proč jsme využívali také hráče z jiných mužstev, kteří většinou zapadli a možná v budoucnu rozšíří naše řady. Jen pro zajímavost, odmítli jsme ještě dalších pět týmů, které se s námi v rámci zimní přípravy chtěly utkat.

Co Ti tyto zápasy ukázaly? S čím jsi spokojený a na čem je třeba ještě pracovat?

Největší náš problém a prakticky i největší soupeř byla docházka. Ať už se jednalo o covid, zranění nebo prostě dlouhodobou nespolehlivost některých hráčů. Kdybych to vzal herně, tak určitě by to chtělo větší jistotu na středu hřiště, kde potřebujeme, aby nám hráli co nejvíce naši nejzkušenější hráči, kteří dokáží změnit obraz hry.

Nové tváře v dolanských dresech

Vyzkoušeli jsme v přípravných duelech nějaké nové tváře?

Takových borců bylo hodně, od hráčů, kteří nedostávají prostor v jaroměřském áčku (Jan Bano, Ondřej Toman), přes Vojtu Orcta (Rasošky), Vlád'u Čapka (Smiřice) a teď poslední zápas jsme museli využít i služeb bratrů Tulejových (Velká Jesenice), jelikož nás bylo jen deset a oni přijeli hrát za soupeře. Kdyby nebylo těchto fotbalistů a také hráčů, co s námi hrají příležitostně (Martin Jalovičár, Vlasta Duben), většinou bychom ani nebyli v jedenácti. Z nových tváří se nám bohužel nepodařilo nikoho dostat do Dolan na přestup.

V dolanském dresu se ale na jaře nakonec přece jen objeví zajímavá tvář...

Ano, určitě máš na mysli zahraniční posilu, kterou jsem ještě nezmínil. Jedná se o Jannise, hráče z Německa, u kterého se pokusíme vše do konce března stihnout. Je to mladý levonohý záložník, který delší dobu nehrál. Na Jaroměřsku bydlí přibližně čtyři roky a mluví velmi dobře česky, tréninky tak v angličtině ani němčině vést nemusíme (smích). Jannis s námi odehrál zápas v Klamoši a trénuje s mužstvem.

V třináctičlenné tabulce okresního přeboru Náchodská nám po podzimu patří jedenáctá příčka. S tím asi spokojenost být nemůže...

Spokojení určitě nejsme. Herně jsme v některých zápasech měli na víc, ale hraje se na góly a tak jsme tam, kde jsme. Bude to nesmírně těžké, jelikož hned za námi je béčko Velkého Poříčí, které v zimě zrušilo áčko, jež hrálo o dvě soutěže výše. Tím pádem bude rezerva posílena o velmi kvalitní hráče.

Cíl pro jaro je jasný, chceme se v soutěži zachránit. Jak musí jaro dopadnout, aby byl trenér spokojený?

Musíme vyhrát všechny domácí zápasy.

Během podzimu jsme se v některých zápasech potýkali s malým počtem hráčů. To už nehrozí?

Hrozí, jak už jsem zmínil dříve, a jiné to pravděpodobně nebude. Vše je o přístupu lidí. Někdo je zraněný, někdo má v den zápasu výlet nebo oslavu, někdo prostě jen nejde. Na naší úrovni to je ale očekávatelné a jiné týmy to mají podobně. Některé výmluvy chápu, někdy bych byl rád, kdyby si kluci uvědomovali, kolik času a někdy i nervů to stojí ostatní, včetně mě. Nechci už zažívat situace, kdy třeba kvůli fotbalu uteču ze svatby, najedu 140 kilometrů a přitom dvě hodiny obvolávám a přemlouvám lidi, aby si přišli zahrát.

Zahájení jarní sezóny

Jaro zahájíme poslední březnovou sobotu v Polici nad Metují, první dubnovou sobotu pak v Dolanech přivítáme rezervu Červeného Kostelce. Máš možnost pozvat dolanské fanoušky nejen na tyto zápasy...

Určitě bych chtěl pozvat diváky hlavně na první domácí duel proti kosteleckému béčku. Pro nás to bude velmi důležitý zápas, prakticky se bude hrát o šest bodů, a naším cílem bude ho výsledkově zvládnout. Pozvat bych chtěl ale na všechny domácí zápasy, chystáme totiž hodně změn. Nakoupili jsme nové, pohodlnější a bezpečnější lavičky. Vylepšíme náš sortiment v kantýně a také rozšíříme naši nabídku vždy o nějakou pochutinu z udírny, připravíme něco k pivu a kávě. Celkově se snažíme ve spolupráci s obcí a sponzory dolanský sportovní areál neustále zvelebovat. Členové TJ Dolany se na hřišti a v sokolovně zúčastnili před startem jara několika brigád, ta největší proběhla v sobotu 19. března. Ještě jednou zvu všechny fanoušky, budeme se snažit je nezklamat.

Dolanské fotbalové jaro 2022

So	26. 3.	Police B - Dolany	15:00
So	2. 4.	Dolany - Červ. Kostelec B	16:00
So	9. 4.	Velichovky - Dolany	16:30
So	16. 4.	Dolany - Teplice	16:00
So	23. 4.	Dolany - Hronov	16:00
So	7. 5.	Dolany - Zábrodí	16:00
Ne	15. 5.	Velké Poříčí B - Dolany	17:00
So	21. 5.	Dolany - Velká Jesenice	16:00
So	28. 5.	Machov - Dolany	17:00
So	4. 6.	Dolany - Babí	16:00
Ne	12. 6.	Provodov - Dolany	17:00
So	18. 6.	Dolany - Stárkov	16:00

Tělovýchovná jednota Dolany v těchto dnech dokončuje nové, moderní webové stránky. Sledujte www.tjdolany.net a dozvíte se více!

text a foto Petr Zálíš

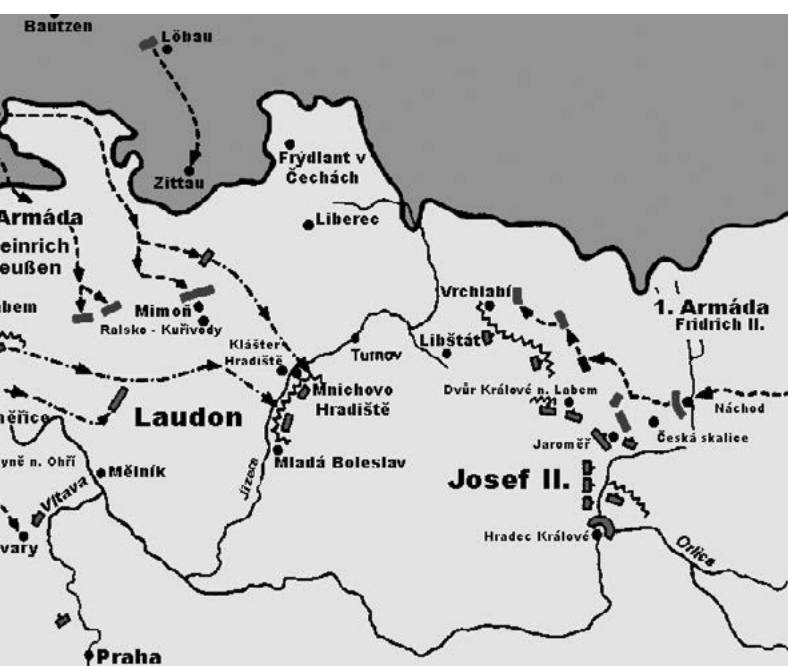

Bramborová válka

Roku 1778 přitáhl do obvodu zdejšího se značným počtem vojska pruský král Bedřich II. je muž císař Josef II. říkal „starý Fric“ a celý štáb císařský jej takto jmenoval. Jinak v této válce vlastně výpravně.....nazýván by „Bedřich Šestinedělka.“Dne 8. července t. r. 1778 svedena tu válka mezi jízdou pruskou a rakouskou u Dolanských polí pod ovčínem. Zabití vojínové z jedné i druhé strany pohřbeni jsou „Na Vinici“ a hroby jejich kryl do nedávna obyčejný kámen v podobě kříže (ještě z roku 1686) mechem celý obrostlý, do něhož rozpustili klučinové častokrát v kopec kamenný trefovali. Bylo to na místě od nynějších vojenských hrobů as 5 kroků severněji..... Obyvatelé Svinišťan znajíce nezkrotnost Prušáků již od r. 1745, rozutekli se před nenasytnými hosty poblíž k císařskému stanu (do Brodu, Heřmanic, Běluně a lesů Slotovských), kde v houštinách a skalínách hledali bezpečnějšího úkrytu, jakož i pomoci císaře Josefa II. v nouzi a bídě.

Utíkalo se kolem panského ovčína přes Krábčice.....Vyjednáváno bylo o mír a to za zády císaře Josefa, spoluvládce.

Tato válečná výprava zve se...“válkou bramborovou.“ Něco nepříjemného pro Svíšťany tato výprava ještě ponechala po sobě. V horkých srpnových dnech z výkalů lidských i dobytka vzduch se nakazil a k tomu všemu přitáhly mouchy přeoobtěžné, sužující vojáky i zvířata.

Prušáci rozloženi byli ve Svíšťanech hlavně u ovčína na hoře. Z výkalů a mrtvých musel být hrozný zápach a vypukla nemoc mezi Prušáky. Ovčák Svíšťanský vyslán byl na útěku k ovčínu (jenž stál na téměř místě co nyní, jen byl dřevěný a s doškovou střechou), aby se rozhlédl, zda by stádo skopů mohl bezpečně přihnati do ovčína, neboť se zdálo, že Prušáci odtáhli byvše mouchami vyštípani. Když na 100 kroků k ovčínu přiblížil se nemohl pro hnusný zápach a hromady much, pro mrtvé které po kopci ležeti zůstaly ve vrstvě co nad kotníky ovčákovy táhlo, tu porušil vrchní, by ovčák noční dobou ovčín zapálil.

Na místě tomto stojí nyní kamene a taškami zbudovaný ovčín.

Lidé opět mřeli ve Svíšťanech na „červenou nemoc“ (úplavici).

Prusové poznenáhlu ustupovali směrem přes Hoříčky odnesše s sebou všechny měděnce z kamen, z nichž prý razili mince své.

Po nich zachovala se tu píseň: „ Zle matičko zle, Brandeburci zde.- Kradou husy slepice, vzali z kamen měděnce.“

Blanka Dvořáčková
/ Zdroj: Kafka, J. Pamětní kniha katastrální obce
Svíšťanské založena roku 1900, str.22 – 24/
/ pozn. Doslovný přepis zápisu/

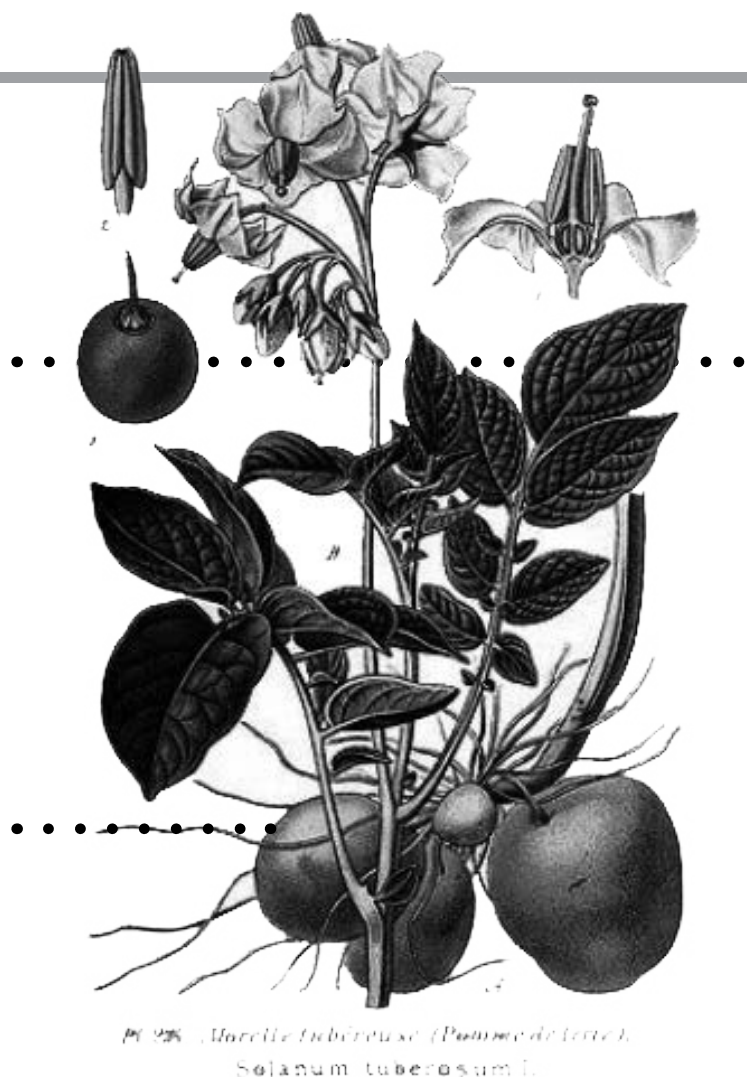
Proč právě „bramborová“ válka?

Bramborová (také nazývaná i švestková) patří mezi téměř zapomenuté konflikty v našich dějinách v poslední třetině 18. století. Charakteristický pro tento konflikt je fakt, že se znepřátelené strany nikdy v přímé bitvě nestřetly, takže ztráty na životech vojáků způsobila epidemie tyfu a dezerce. Cílem tohoto konfliktu bylo získání území Bavorska po vymření rodu Wittelsbachů.

Název Bramborová válka souvisí s Prusy, kteří v té době ovládají Slezsko, kde se již pěstují brambory. U nás v Čechách tato plodina ještě není známá, vojáci se pravděpodobně živili i nezralým ovocem a hlavně nedozrálými švestkami, které způsobily průjemové onemocnění a epidemii mezi vojenským mužstvem.

Bramborová válka končí diplomatickým mírem v Těšíně 13. května 1779. Podle podmínek míru je za vítěze považováno Prusko. Obě vojska operovala na území Čech a jak se můžeme dočíst i v Kafkově Pamětní knize Svinišťan, také v oblasti od Dolan ke Svinišťanům a v širokém okolí. Je pochopitelné, že pro dravost, nenasytnost a snahu získat další území ze strany obou monarchií trpěli vedle vojáků na obou stranách obyčejní lidé a tedy i naši předkové, kteří zde žili. Ale tak to již v dějinách lidstva vždy bylo a dějiny dál vždy psali vítězové.

text Blanka Dvořáčková

osobnost z historie

Před 221 lety se ve Svinišťanech narodil národní buditel F. J. Smetana

11. března 1801 se v naší obci narodil národní buditel, vlastenec, pedagog, astrolog, autor učebnic a teolog František Josef Smetana. Třebaže svůj život spojil s Plzní, kde působil jako učitel na gymnáziu a aktivní politik Lípy slovanské v revolučním roce 1848 za Plzeňský kraj, připomeňme si dnes i my jeho památku. Josef František Smetana se zařadil mezi velké osobnosti, muže českého národa, kteří svůj život věnovali jeho budoucnosti. Zaslouží si nejen náš obdiv, ale i naši vděčnost a úctu.

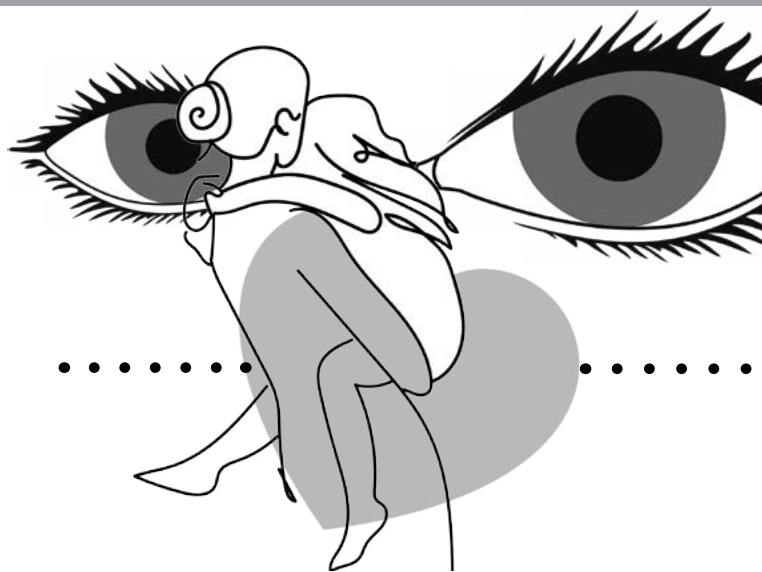
text Blanka Dvořáčková

Svět očima mámy aneb zastav se a nadechni

Poslední dny a týdny s námi otřásá vyhrocený válečný konflikt na Ukrajině. Jako uragán vtrhl do našich životů – do našich obývacích, na televizní obrazovky a sociální sítě. Vytlačil tak rázem dva roky „staré“ téma covidu. Všechna média na nás chrlí nekonečné množství informací, fotografií, videí a zpráv. Ať se nám to líbí nebo ne, jsme zataženi do mediálního světa. Týká se to nás všech. Hned v úvodu se omlouvám všem mužům, ale řádky níže jsou věnovány všem nám mámám.

Nejsem z generace, která zažila tanky v ulicích, nejsem ani historik či odborník na mezinárodní vztahy, ale jsem máma. Jsem v roli, kterou přede mnou mělo a zase bude mít mnoho dalších žen. Jsem máma z 21. století, ve které se aktuálně mísí pocity strachu, smutku, úzkosti, ale i vzteku. Jsem máma, která vnímá pocity všech těch statečných žen, které teď zažívají strach o to nejdůležitější v životě – o děti, o rodinu a o klidné místo pro život. Aniž by chtěly, jsou v takovéto nelehké době vtahovány do situace, kterou by si málo která sama zvolila. V historii ani současnosti se jich nikdo nikdy nezeptal, jaký je jejich názor. Byly vhozeny do válečné hry a jejich role je improvizovat a zachraňovat. Jak? Svou vlastní odhodlaností a statečností. Vždyť my mámy nemáme zodpovědnost jen sami za sebe, ale za děti, za naše rodiny. Jsme bojovnice, které se snaží za každou cenu chránit to nejcennější v našem životě.

Ač jsem jako máma v bezpečí domova, každý den se vracím v myšlenkách k sobě samé, abych se ujistila, že jsem teď a tady. Bez puštěné televize, zapnutého rádia a sociálních sítí jsem TADY. Prožívám, vstřebávám pocity, abych se zase mohla nadechnout a jít. Jedna moje ustrašená polovina by se schoulila do klubíčka a zavřela oči, druhá by pomáhala. Nejsem beze strachu, přiznávám se, že strach se mísí s odhodláním. Ale člověk chce být oporou,

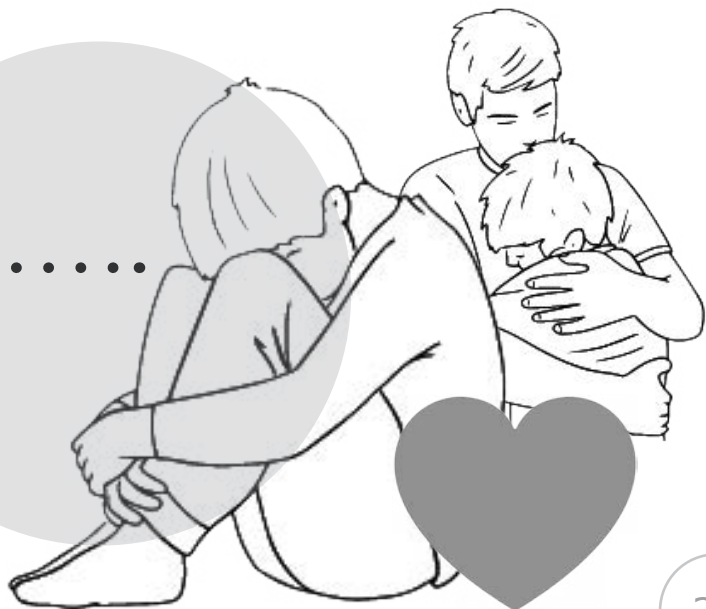
vždyť má děti, musí se k takovýmto situacím, které nás v životě potkávají, nějak postavit. Děti jsou našimi parťáky, z mnoha splínů nás zachraňují právě ony. Ale jsou to také ti, kteří chtějí odpovědi. Chtějí vědět, co se děje. A co my dospělí? Jak se k tomu postavíme?

Nebojím se přiznat, že nevím, jak o tak těžkých a závažných věcech s dětmi mluvit a proto jsem sáhla pro několik dobrých rad, které se během posledních dní objevily na internetu (*převzato Centrum Locika). **Dětem nelhat** je pravidlo, které je v samém úvodu celého výčtu. Ano, děti mají oči a uši jako my a moc dobře vědí, že se něco děje. S přihlédnutím k věku si myslím, že můžeme jen minimalizovat možnosti, jak se vyvarovat velkému příjmu informací, které ještě neumí děti sami zpracovat. Buďme s nimi, mluvěme a nasloucháme jim. Za mě velmi důležitým bodem je také ten, který se vztahuje **ke generalizování a vytváření stereotypů** námi dospělými. Ne všichni souhlasí s tím, co se děje. A tak bychom k tomu měli přistupovat i my. Jsme sice plni negativních pocitů, ale nechme si čas, abychom sami věci dokázali zpracovat, a pak je můžeme předávat s chladnou hlavou dál. A neméně důležitý bod na závěr – **starejte a pečujte o sebe, vyhledávejte s dětmi společné pozitivní zážitky**.

Lenka Piechová

/* zdroj: Centrum Locika/
obrazový materiál: www.centrumlocika.cz

Kompletní seznam jednotlivých doporučení je popsán v textu na další straně.

Jak mluvit s dětmi o válce

Nelžete jim

Poskytujte dětem pravdivé informace, v rozsahu úměrném jejich věku

Vytvořte vhodné podmínky pro rozhovor

Je důležité, aby se děti cítily v bezpečí a v klidu.

Dejte dětem prostor, aby mohly mluvit o svém strachu

Řekněte jim, že jste tu pro ně. Nespěchejte. Nezlehčujte a nezpochybňujte jejich pocity.

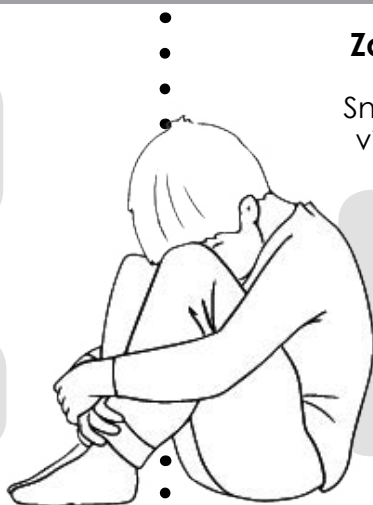
Dejte dětem najevo, že chápete, že je to, co se děje, je matoucí a komplikované. Řekněte jim, že pocity, které mohou zažívat, jsou normální reakcí na nenormální situaci - válku.

Pomozte dětem vyjádřit své pocity např. hrou, kresbou nebo formou krátké básně, povídky, příběhu...

Vyhňte se stereotypům

Vyvarujte se škodlivých stereotypů a generalizací. Ať už jsou naše pocity ohledně Ruska a Putina jakékoliv, naše děti by měly vědět, že ne všichni Rusové jsou kvůli tomu špatní lidé.

Pamatujte, že společné sdílení, vzájemná podpora, kontakt a příklady dobré praxe jsou nejlepší způsob, jak zvládnout náročné a nečekané události.

Centrum
LODICA

Zajímejte se, co si o tom všem myslí

Snáďte se naslouchat, zjistěte, co už děti ví, co slyšely a jak se o tom dozvěděly.

Dejte jim najevo, že jste rádi, že s nimi o tom můžete mluvit. Podělte se o své názory a pocity ohledně konfliktu na Ukrajině. Dovolte dětem, aby vyjádřily i ony své vlastní názory a emoce.

Nenechávejte v tom ani starší děti a dospívající. Bavte se s nimi o všem, co v médiích vidí a slyší.

Uznejte náročnou situaci a mějte ohledy

Budte zvlášť citliví k dětem, které mohou být válkou více zasaženy (např. mají příbuzné na Ukrajině či v Rusku, rodiče v ozbrojených složkách, popřípadě mají za sebou jiné závažné trauma).

Co ještě pomáhá?

Ukažte dětem příklady lidí a organizací, které pomáhají.

Mluvte o příbězích lidí, kteří válku zažili a tuto zkušenost dobře zvládli.

Společně zkuste vymyslet způsob, jak se můžete zapojit i vy.

Podporujte soucit a další důležité hodnoty.

Nezapomínejte pečovat i o sebe. Aktivně vyhledávejte spolu s dětmi pozitivní zážitky.

Jarní vyprávěnka od řeky Úpy

Jaro toho roku přišlo do kraje brzičko a v celé své kráse dýchlo na odpočinutá luka. Ta se probudila a dopřála radost travám a květinám, aby se natáhly vzhůru k obloze a začaly růst. Probudil se život v tamějších tůních, ohnivý mužík ležel u jedné z nich a kdo by ho spatřil, mýlel by si, že jen tak lenoší, zevluje, zkrátka, jak se dříve říkávalo, že kouká Pánubohu do oken. Ale kdepak! Mužík spřádá ve své štrapaté ohnivé hlavě plány, ve které části luk začne světélkovat, dýmat a zapalovat starou suchou travu. „Jen ať slunce hřeje,“ brumlal si do letitého špinavého vousu, „tráva bude zrovínka na podpal a tůně budou světélkovat a...“ Ohnivý mužík nedobrumlal. Co ho tak asi vyrušilo? Přetočil se hbitě na bok, už stojí na krátkých křivých nožkách a hop za nejbližší rostoucí pláňku! Opatrně vykukne nejprve na levou stranu, potom na pravou a nevěří svým žhnoucím očím!

Na splavu řeky sedí nádherná zlatovlasá panna, bílé nožky si koupe v chladné vodě a bezstarostně si zpívá o rybičce zlaté. Mužík na svůj stoletý věk slyší dobře. Neunikly mu proto ani přibližující se hbité kroky. Od Dolan přichází Matěj, syn z největšího gruntu v celém okolí. Mířil

Ohnivý mužík

Andulička

do Svinišťan do krčmy U lípy na jedno točené. I Matěj uslyšel písničku, které vůbec nerozuměl. Jak by mohl, písničku panna nezpívala v lidské řeči. Píseň zněla, jako když vlna řeky hladí břeh. Matěj přidal do kroku a konečně zlatovlasou krásnou dívku spatřil. Zlaté vlasy si rozčesávala hřebínkem z rybích kostí a ve chvíli, kdy chtěla začít novou písničku, otočila hlavu na břeh, kde stál Matěj celý zkoprnělý.

„Jak Ti říkají?“ ptá se panna Matěje líbezným hlasem.

„Matěj.“ Odpověděl. „A jak se jmenuješ Ty? Odkud jsi? Na žádné tancovačce jsem tě u nás ve vesnici neviděl.“

„Ani jsi mě nikdy vidět nemohl“ odpověděla zlatovláska a dodala: „A už nikdy neuvidíš!“ Než se Matěj zmohl na slovo, sjela dívka po splavu do řeky a zmizela! Matěj skočil do Úpy, potápěl se v chladné vodě, ale marně.

Dlouhé dny a týdny chodil jako tělo bez duše, jak mohl, utíkal z domu do luk a sedával na břehu u splavu. Uřízl si vrbový proutek a vyřezal z něho píšťalku. Sedával u břehu a hrál tak smutné písničky, až se ho zželelo i malému ohnivému mužíčkovi. Rád by Matějovi pomohl, ale nevěděl si rady. Byl jen ohnivý mužík, který má za úkol lidem škodit, ne pomáhat.

Matěj

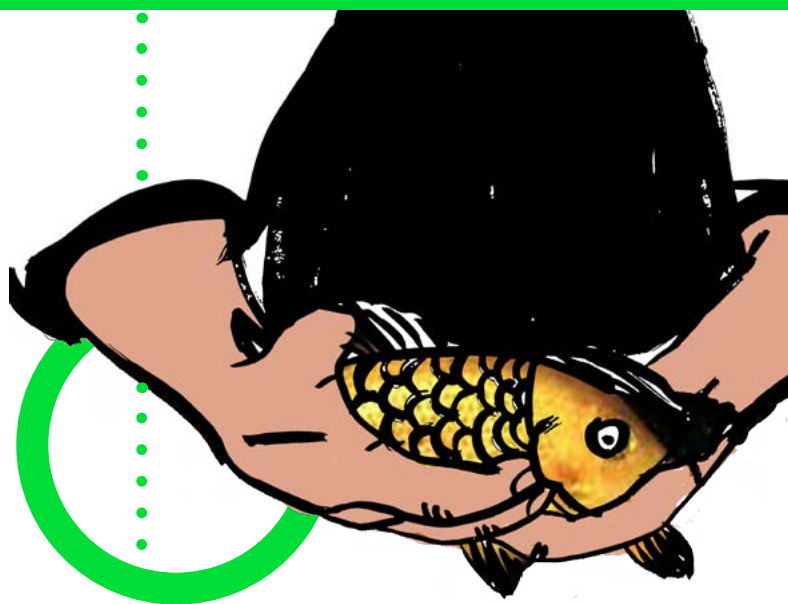
Matějova krásná rybka

Jaro přešlo v léto. Matěj se trápil láskou pro ztracenou zlatovlasou krásku. Jednou si vzal do ruky síť, že se u řeky zabaví chytáním rybek, aby smutek malinko zahnal. Sotva položil síť na vodu, vlny se zachvěly, síť se zvedla a v ní malá žlutá rybka. Rybka tak krásná, že takovou nikdo nikdy neviděl. Žluté šupinky svítí jako zlaté, ploutvičky se lesknou perletí.

„Jsi krásná,“ říká Matěj rybce, „ale zlatovlasá dívka je krásnější. Ty mně ji nenahradíš. Odkud jsi připlula, z jaké dálky? Máš mít svobodu!“ Matěj vzal rybku do rukou, malíčkem ruky jemně pohladil perleťovou ploutvičku, sklonil se nad vodu a položil rybku do vln „A pozdravuj tam v říčních proudech zlatovlasou krásnou dívku, kterou tak miluji!“

Sotva to dořekl, v řece v místě, kam vpustil rybku, se roztočil vír, roztančila se kola, jedno, druhé, třetí a Matěj stojí celý zkoprnělý: Z Úpy vystupuje překrásná zlatovlasá panna. Je tak pěkná, až se Matějovi ztrácí dech.

„To ti to, Matěji, trvalo, než tě napadlo položit na hladinu řeky síť,“ povídá mu panna. Matěj vztáhl ke zlatovlásce ruce. Ta je uchopila do

svých rukou, jemně je pohladila a řekla: „Zachránil jsi mě, Matějíčku. Zbýval jen jeden den do mého vysvobození. Zítra bych byla proměněna v bludičku jako ta nebožačka z Hofmanovy studánky v Čáslavkách. Děkuji Ti.“

„Už tě nikdy neopustím“ zašeptal Matěj. Dříve, než se vydali zpátky domů do Dolan, upletla si panna ze zlatých vlasů dva silné copy a vetkala si do nich luční kvítí.

„Jak se vlastně jmenuješ?“ zeptal se Matěj. „Nemám jméno, Matějíčku, my vodní panny a rusalky se nijak nejmenujeme.“ „A já už jméno pro Tebe mám,“ řekl radostně Matěj, „dnes má svátek svatá Anna, budeš tedy moje Andulička!“

Odvedl si Anduličku domů. Druhý den vzal svoji milou do Jaroměře, aby jí u ševce koupil střevíce a u krejčího nechal ušít hned troje šaty. A ty nejkrásnější byly svatební.

Blanka Dvořáčková
ilustrace Lenka Piechová

